

**KEEP YOUR HANDS
OFF THE LAWYERS**

Tehlikedeki Avukatlar Günü – 2024

14. Yıl - İRAN

Uluslararası hukuk, herkes için adaletin koruyucusu olarak avukatlara özel koruma sağlayarak avukatların her toplumda oynadıkları özel rolü açıkça tanımaktadır. 2010 yılından bu yana, 24 Ocak'ta dünya genelindeki şehirlerde, ülkelerde ve farklı kıtalarda örgütlenen Tehlikedeki Avukatlar Günü, avukatların çalışmalarının engellendiği, avukatların yargı eliyle yahut farklı yollarla taciz edildiği veya fiziksel tehlike altında bulunduğu ülkelere odaklanmıştır.

2024 yılında Tehlikedeki Avukatlar Günü, İran'a odaklanmaktadır. İran'daki avukatların durumu bugün son derece kritiktir. İran'daki hukuki düzenlemeler, avukatlara ruhsat verilmesini engelleyen kısıtlayıcı prosedürler ve İran Barosu'na üye olmak yahut yönetime katılmak için aday olan avukatlar hakkında hükümete güvenlik soruşturması yapma yetkisi verilmesi aracılığı ile hukuk mesleğinin bağımsızlığını zedelemektedir. İran hukuku aynı zamanda kişilerin kendi avukatlarını seçme hakkını ve aynı zamanda en ağır cezalandırılma riski altında olan kişiler de dahil olmak üzere kişilerin avukatlarına danışmak için yeterli süreye sahip olma hakkını da engellemektedir. Uygulamada, avukat-müvekkil gizliliği ilkesine açık müdahaleler de bulunmaktadır. Aynı şekilde yargı mekanizması ve yargıçların atama usulü üzerinde İran'ın en üst yetkilisinin kontrolü avukatların mesleki faaliyetlerini doğrudan etkilediği gibi, uluslararası hukuka da aykırıdır.

İnsan hakları savunucuları ve avukatlar üzerindeki baskı, 2022 yılında "uygunsuz başörtüsü taktığı" iddiasıyla tutuklanmasının ardından hayatını kaybeden 22 yaşındaki İranlı kadın Jina Mahsa Amini'nin ölümüyle ilgili protestolardan bu yana yoğunlaştı. Amini ailesinin avukatlığını üstlenmek, dosya ile ilgili röportaj vermek ve adli tıp kurumunun Jina Mahsa Amini'nin ölüm nedenine ilişkin düzenlediği rapora itiraz etmekle suçlanan avukat Saleh Nikbakht'ın "rejim aleyhine propaganda yapmaktan" mahkum edilmesi bunun açık bir örneğidir.

Protestolarla ilgili olarak yüzlerce insan hakları savunucusu tutuklanmış, ifadeye çağırılmış veya mahkemeye çıkarılmıştır. Yetkililer kamu görevlilerinin hesap verebilirliğine odaklanan ve adalet arayışında olanları taciz etmeye, tutuklamaya ve yargılamaya devam ederken, meslektaşlarımızın birçoğu gözaltında tutulmaya devam ediyor. Eylül 2022'den bu yana en az 66 avukat tutuklanmış ve gözaltına alınmıştır. Bu avukatlardan 11'i hüküm giymiş, 47'si ise fahiş tutarlarda kefaletlerle serbest bırakılmıştır. Bu protestoların ardından İstihbarat Bakanlığı ve Devrim Muhafızları İstihbarat Teşkilatı gibi hükümet güvenlik birimleri ile birlikte Yargı Başkanı Gholam-

KEEP YOUR HANDS OFF THE LAWYERS

Hossein Mohseni Ejei'ye, ülke geneline yayılmış hukuk örgütlenmelerini derinlemesine inceleme yetkisi verildi.

İran'daki avukatların karşı karşıya olduğu bu zor durum göz önüne alındığında, Tehlikedeki Avukatlar Günü Koalisyonu aşağıdaki talep ve önerileri ifade etme gereğini duymaktadır.

1- İran hükümeti, avukatların korkutma, engelleme, taciz veya uygunsuz müdahale olmaksızın tüm mesleki işlevlerini yerine getirebilmelerini sağlamalıdır. Avukatlar, avukatlık görevleri çerçevesinde gerçekleştirdikleri herhangi bir eylemden dolayı kovuşturma veya idari, ekonomik veya diğer yaptırımlarla tehdit edilmemelidir. Mesleki faaliyetleriyle bağlantılı olarak avukatlara yönelik tüm yargılamalar sona erdirilmelidir. Mesleki faaliyetleriyle bağlantılı mahkumiyetleri nedeniyle cezaevinde bulunan tüm avukatlar serbest bırakılmalıdır.

2- Avukatlar, mesleki fonksiyonlarını yerine getirirken müvekkilleriyle veya müvekkillerinin davalarıyla özdeşleştirilmemelidir. Avukatlar, müvekkillerinin neyle suçlandığına bakılmaksızın, onları temsil ettikleri için herhangi bir suçlamayla karşılaşmamalıdır.

3- Avukatlar, kendi çıkarlarını korumak, sürekli eğitim ve öğretimlerini teşvik etmek ve mesleki bütünlüklerini korumak amacıyla özerk meslek birlikleri kurma ve bunlara katılma hakkına sahip olmalıdır. Meslek birliklerinin yürütme organı birliğin üyeleri tarafından seçilmeli ve görevlerini dış müdahale olmaksızın yerine getirebilmelidir. İran hükümeti bu kuruluşların bağımsızlığına yönelik her türlü müdahaleye son vermelidir.

4- Bu avukat meslek birlikleri, herkesin hukuki hizmetlere etkili ve eşit bir şekilde erişebilmesini ve avukatların uygunsuz müdahaleler olmaksızın müvekkillerine yasalara ve kabul edilmiş mesleki standartlara ve etiğe uygun olarak hukuki danışmanlık ve yardımda bulunabilmesini sağlamak için gerekli tüm araçlara sahip olmalıdır.

5- Avukatlara karşı disiplin soruşturmaları, mesleki birlikleri tarafından oluşturulan tarafsız bir disiplin komitesi, bağımsız bir yasal makam veya bir mahkeme önünde yürütülmeli ve bağımsız yargı denetimine tabi olmalıdır. Disiplin işlemlerine İran hükümetinin doğrudan ya da dolaylı müdahalesi olmamalıdır. Avukatlar için mesleki davranış kuralları, mesleki birliklerinin kendisi tarafından uygun organları aracılığıyla veya mevzuatla belirlenmelidir.

KEEP YOUR HANDS OFF THE LAWYERS

6- İrk, renk, cinsiyet, etnik köken, din, siyasi ya da diğer görüşler, ulusal ya da sosyal köken, mülkiyet, doğum, ekonomik ya da diğer statüler nedeniyle avukatlık mesleğine girişte ya da mesleğin sürdürülmesinde hiç kimseye karşı ayrımcılık yapılmamalıdır.

7- İran hükümeti, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle tehdit edildiklerinde avukatların güvenliğini sağlamalıdır.

8- Avukatlar, yazılı ve sözlü savunmaları, yahut bir mahkeme, heyet yahut diğer bir idari makam önündeki mesleki beyanlarından ötürü yargısal tacize maruz bırakılmamalıdır.

9- İran hükümeti avukatların ifade, inanç, örgütlenme ve toplanma özgürlüğünü güvence altına almalıdır. Avukatlar, mesleki kısıtlamalara maruz kalmadan, özellikle hukuk, siyaset, hükümet ve idare ile ilgili tüm konularda kamuya açık tartışmalara katılma ve yerel, ulusal veya uluslararası örgütlere katılma veya bu örgütleri kurma ve toplantılarına katılma hakkına sahip olmalıdır.

10- Tüm insanlar haklarını korumak, tesis etmek ve savunmak için kendi seçtikleri avukatlara ve hukuki hizmetlere erişebilmelidir. Bu hak, ırk, renk, etnik köken, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer görüşler, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğum, ekonomik veya diğer statülere dayalı ayrımcılık gibi herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm insanlar için geçerli olmalıdır. Bu hak, hukuki hizmetler için yeterli finansman ve diğer kaynaklar sağlanarak güvence altına alınmalıdır.

11- Cezai bir suçla itham edildiklerinde, kişiler suçlamalar hakkında derhal bilgilendirilmeli ve kendi seçtikleri bir avukat tarafından desteklenme hakkına sahip olmalıdır. Hükümetler, suç isnadı olsun ya da olmasın, tutuklanan ya da gözaltına alınan herkesin kendi seçtikleri bir avukata derhal erişebilmelerini sağlamalıdır.

12- Avukatların, müvekkillerine etkili hukuki yardım sağlamayabilmeleri için gerekli tüm bilgi, dosya ve belgelere erişimine izin verilmelidir. Bu erişim hakkı, tüm mahkemeler ve isnat edilen tüm suç tipleri için uygulanmalıdır. Bu erişim mümkün olan en erken zamanda sağlanmalıdır. İran hükümeti, avukatlar ve müvekkilleri arasında mesleki ilişki çerçevesinde gerçekleşen tüm iletişim ve istişarelerin gizli olduğunu kabul etmelidir.

13- Avukatlar uygun eğitim ve öğretime sahip olmalı ve avukatın etik görevleri ile ulusal ve uluslararası hukuk tarafından tanınan insan hakları ve temel özgürlükler konusunda bilinçlendirilmelidir.

14- Mahkemeler veya idari makamların, bir avukatın müvekkili adına mahkeme yahut ilgili makam huzuruna çıkararak temsil hakkını tanımayı reddetmesi yasaklanmalıdır.

**KEEP YOUR HANDS
OFF THE LAWYERS**

15- Son olarak, bugün İran'daki avukatların içinde bulunduğu durum göz önüne alındığında, yetkililer bu durumun gerçekçi tespiti ve değerlendirilmesi için BM Yargıçlar ve Avukatların Bağımsızlığı Özel Raportörü'nün resmi bir ziyaretini kabul etmelidir.

Tehlikedeki Avukatlar Günü Uluslararası Koalisyonu